

Dokument nr. 8:88

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Martin Engeset og Bent Høie

Forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Martin Engeset og Bent Høie om en kompetanseplan for å rekruttere flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren

Til Stortinget

BAKGRUNN

Norge har stor mangel på kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren. Dette problemet vil forsterke seg i årene som kommer. Til tross for at mange som mottar pleie- og omsorgstjenester har behov for kvalifisert helsehjelp, er om lag en tredjedel av de ansatte i denne sektoren ufaglærte. Regjeringens svar på dette har så langt vært at de har lovt flere hender i sektoren. Forslagsstillerne mener at dette ikke er tilstrekkelig. Det er behov for flere hender, men enda viktigere er det med flinke folk på rett plass. Vi må heve kompetansen og øke rekrutteringen, samtidig som vi beholder folk i arbeid og gjør jobben på en ny måte.

Forslagsstillerne mener det er behov for en helt ny rekrutteringsplan som tar utgangspunkt i at det er behov for flere høyt kvalifiserte folk. Vi må beholde og videreutvikle de som allerede jobber i sektoren, og vi må være villige til å tenke nytt i forhold til hvordan vi organiserer arbeidet. Kun på den måten kan samfunnet gi våre eldre og pleietrengende en helse- og omsorgssektor som vi kan være stolte av.

Flere flinke folk

Flere hender er viktig, men rett kompetanse på rett plass er enda viktigere. Det er viktig å se sammenhengen mellom utdanning, fagutvikling og

forskning. De som velger å arbeide innenfor dette feltet, må gis muligheter til å holde seg faglig oppdatert og gis rom for alternative karriereveier. Lønn etter innsats er et av mange viktige virkemidler for å stimulere til etterutdanning. Forslagsstillerne er bekymret for at resultatet av å fortsette som nå vil bli at kommunehelsetjenesten utarmes gjennom en stadig voksende andel ufaglærte og en gruppe faglærte ansatte som ikke får utvikle seg. Derfor tar forslagsstillerne plan utgangspunkt i å løfte alle opp til et høyere faglig nivå. Dette vil bedre kvaliteten i tjenesten og redusere behovet for å kompetensere manglende faglighet med flere mennesker. Forskning viser at økt bemanning ikke nødvendigvis gir høyere kvalitet på tjenestetilbudet (SINTEF-Helse).

Derfor mener forslagsstillerne at det er behov for følgende tiltak:

- Vurdere om den nye utdannelsen helsefagarbeider skal gi fratrekk i sykepleierutdannelsen, for å stimulere til videreutdanning
- Tilbakeføre den statlige støtten til de private utdanningsinstitusjonene innenfor helse- og omsorgsfagene som Regjeringen kuttet i for 2006. Disse skolene er de som har det beste faglige utdanningstilbudet
- Utvide ordningen med undervisningssykehjem til å omfatte flere kommuner og sykehjem
- Øke forskningsinnsatsen i primærhelsetjenesten og innenfor geriatri. Nasjonal plan for styrking av geriatrisk kompetanse herunder:
  - Styrke muligheten for spesialisering i geriatri for leger og sykepleiere
  - Etablere flere undervisningsstillinger i geriatri
  - Tiltak som sikrer at kommunene har egne tilsynsleger med geriatrisk kompetanse
  - Etablere en ordning der staten delfinansierer

- stillinger som geriatrike leger som både arbeider i kommunene og på sykehus
- Målrettede kompetanseutviklingstiltak for ledere på alle nivåer Tiltak for å øke lederens kunnskap om og forståelse for de utfordringene en står overfor på helse- og omsorgssektoren
- Lederopplæringen "flink med folk" utvides og videreføres
- Opplæringsprogram for innvandrere i forlengelsen av introduksjonsordningen, der disse etter norsk-, samfunns- og arbeidslivopplæring kan fortsette direkte inn i opplæring som helsefagarbeidere
- Videreføre tiltakene i rekrutteringsplanen med helse- og sosialfaglig utdanning og opplæringsprogram for ufaglærte som allerede er i sektoren. Tiltakene bør også omfatte den store gruppen elever som dropper ut av videregående opplæring
- I den nye arbeids- og velferdsetaten bør det være fokus på å tilby omskolering til helse- og omsorgsyrkene
- Øke arbeidsinnvandring
- Fjerne dagens overgangsordninger, slik at vi fullt ut kan benytte oss av arbeidskraften fra EU- og EØS-land
- Gjøre det lettere å få godkjent utdanning fra andre land

Beholde folk

Utfordringene i helse- og omsorgsyrkene er å rekruttere nye, men også å beholde de som har valgt å utdanne seg eller jobbe innenfor sektoren. Det er viktig at stillinger i statlig og kommunal sektor er spennende og faglig utviklende.

Derfor mener forslagsstillerne at det er behov for følgende tiltak:

- Alle som ønsker å jobbe heltid må få anledning til det
- Seniorpolitikk - Legge til rette for at de som ønsker det, kan jobbe lenger
- Fortsatt sterk fokus på inkluderende arbeidsliv i offentlig sektor for å få ned sykefraværet
- Eldre rollemodeller for unge arbeidstakere er viktig for å motivere til å stå lenger i arbeid
- Legge til rette for at undervisningsplikten blir en reell mulighet for helsepersonell ansatt i kommunehelsetjenesten. Dette vil styrke tjenestens status og øke kunnskapsnivået
- Fjerne de lovbestemte særaldersgrensene som finnes for enkelte yrkesgrupper
- Fjerne avtalefestet pensjon (AFP) for nye tilfeller. Dagens AFP-ordning bidrar aktivt til å støtte eldre arbeidstakere ut av arbeidslivet, og bør erstattes med en ny tidligpensjonsordning som stimulerer til å stå lenger i jobb

- Bygge opp flere faglige karriereveier for alle typer helse- og omsorgsarbeidere. Ledere skal rekrutteres på grunn av sine lederegenskaper, ikke fordi det ikke finnes andre måter å gi høyere status og lønn på
- Statlig medvirkning i et omdømmeprosjekt i regi av NAVO, KS, HSH og arbeidstagerorganisasjonene for å styrke omdømmet til helse- og omsorgsfagyrkene. Utdanningsdirektoratet må bidra til at det etableres egne lærlingeplaner for helsearbeiderfaget, der alle aktørene tar sin del av ansvaret

Gjøre ting på en ny måte

Den utfordringen vi står overfor i helse- og omsorgssektoren krever nytenking og kreativitet. Det å lage mindre fleksible arbeidstidsregler, innføre 6-timersdag og fjerne den lokale styringsretten er ikke måten å møte fremtidens utfordringer på i denne sektoren. Vi må gå fra permflytting til omsorg, forske for å finne de beste tekniske løsningene, modernisere for velferd, samtidig som omsorgen for mennesket ikke effektiviseres vekk.

Derfor mener forslagsstillerne at det er behov for følgende tiltak:

- Viktig å åpne for mer fleksibel arbeidstid - for alle yrker innenfor sektoren
- Åpne for lokal forhandlingsrett om arbeidstid mellom arbeidsgiver og arbeidstaker (helseforetak, kommune)
- Innføre mer fleksible arbeidstidsbestemmelser i arbeidsmiljøloven. Dagens lovverk er altfor rigid, og skaper store problemer i forhold til å få til gode løsninger på den enkelte arbeidsplass
- Ta i bruk informasjonsteknologi (IKT) for å bedre samhandlingen mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten (sykehusene)
- Legge til rette for at helse- og omsorgsarbeidere kan starte egne bedrifter - øke entreprenørlysten
- Øke fokus på frivillighetsarbeidet. Frivillige må sees på som en viktig ressurs i hele helse- og omsorgssektoren. For mange er ensomhet den største utfordringen
- Økt satsing på den fremtidige utfordringen som ligger hos hjemmetjenesten. Sikre at brukerens behov for god omsorg og helsetjeneste er avgjørende for nivået på tjenesten, ikke om den mottas hjemme, i omsorgsboliger eller på sykehjem
- Effektivitet og kostnader må måles også fra et samfunnsperspektiv - rask behandling kan bety økt kostnad for institusjonen, men være besparende for samfunnet som helhet
- Hevet kompetanse og status i kommunehelsetjenesten vil redusere behovet for å sende pasientene frem og tilbake til sykehus

- Videreutvikle effektiviseringsnettverkene som verktøy for å få mer omsorg for de ressursene som brukes i sektoren

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen etablere og gjennomføre en kompetanseplan for rekruttering av flere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren i samsvar med den foreslåtte planen i Dokument nr. 8:88 (2005-2006).

16. mai 2006

